
Könyvszemle

Bogár Nikolett – Túry Ferenc:

**The fashion industry and eating disorders –
The dangers of the catwalk¹**

(A divatipar és az evészavarok – A kifutó veszélyei)

Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, 2019
162 oldal, £61.99
ISBN: 978-1-5275-2751-5

A könyv a Cambridge Scholars Publishing gondozásában jelent meg felkérésre, így a tudományos kritériumoknak abszolút megfelelő mű kerülhet szélesebb körű olvasóközönség elé – egy olyan témában, amely az érintettek, a szakemberek és a közérdeklődés szempontjából egyaránt számottevő.

Az első szerző, Dr. Bogár Nikolett, a Semmelweis Egyetemen végzett gyógyszerész, korábbi topmodell. Nikolett 2008-ban nyerte meg az Elite Model Look Hungary versenyt, 2011-től pedig világszinten ismert divatházak kifutóin dolgozott, s többek között karrierjéhez kapcsolódóan anorexia nervosával diagnosztizálták. Modell karrierjét 2013-ban hagyta abba tanulmányai miatt. Gyógyult, az evészavarok szociokulturális háttértényezőit kutatja, különös tekintettel a modellszakma szerepére a karcsúságideál fenntartásában. A másik szerző Prof. Dr. Túry Ferenc, pszichiáter, pszichoterapeuta, pszichológus, az evészavarok talán legismertebb hazai kutatója, nagy tapasztalatú terapeuta, aki évtizedek óta tart evészavartól szenvedők számára specifikus egyéni és családterápiákat.

A szerzőpáros tehát nemcsak kutatási szempontból izgalmas, és tudományosan megbízható információkat ad át: Nikolett sajátélménye a betegségben, a modellszakmában és a divatiparban hitelességet, egyenes, személyes hangvételt kölcsönöz a könyvnek. Kapcsolatrendszerén keresztül szólalhattak meg a könyvben – interjúk formájában – a divatipar legkülönbözőbb résztvevői. Túry professzor terápiás tapasztalata a tiszta struktúrában és a könyv magas pragmatikus értékében tükröződik.

¹ A kötet magyar nyelven is megjelent. Bogár Nikolett, Túry Ferenc: A divatipar és az evészavarok. A kifutók veszélyei. Semmelweis Kiadó és Multimédia Stúdió, Budapest, 2019, 180 oldal, 4600 Ft, ISBN: 978-963-331-493-7

A könyv előzményét nem csupán az első szerző érintettsége jelenti. A téma aktualitását adja, hogy az evészavarok mára az egyik leggyakoribb, halálozási rátájukat tekintve pedig a legsúlyosabb pszichiátriai betegségcsoport: tíz év alatt minden tizenkettedik, húsz év alatt minden ötödik anorexia nervosától szenvedő belehal a betegségbe. Kialakulásuk súlyos egészségi krízis, az egyén gondolkodása beszűkül az evésre és a testre, az önértékelés kiszolgáltatottá válik ezeknek, átható erejű lehet a hangulatzavar és a kapcsolati nehézségek egyaránt. Ezek talaján az érintett izolálódhat, a legtöbben nem jutnak el ellátásra, de a kezelésben résztvevők körében is magas a relapszus aránya, így a betegek egynegyede kronicizálódik, és további egynegyedük is mutathat maradványtüneteket. Az evészavarok fő rizikótényezői közé tartoznak a szociokulturális hatások, a karcsúság idealizálása, a vékonyabb női test látványának való kitettség – amelyek tekintetében a modellszakma elsődleges jelentőségű.

Egy ilyen könyv az érdeklődés mentén, személyes hangvétellel, egyéni élményeket feldolgozó mélyinterjúkkal, szakmai precizitásával általános prevenciós eszközként szolgálhat. A belátást elősegítve önszegítő eszközként is működik. Fontos tapasztalatokat adhat át továbbá az evés- és testképzavarok ellátásában dolgozó szakembereknek is, így segítve az empatikus ráhangolódást és a betegek egyes élményeire való reflexiókat.

Az összesen 162 oldalas mű hét fejezetre oszlik. Az első az evészavarok szociokulturális hátterét tárgyalja, a második fejezet kitér a karcsú női test idealizálásra, a férfi ideálokra, a test reprezentációira a művészetben, a hírességek és modellszemélyiségek karcsúságának hatásaira, és a női divat rövid történetére; mindezzel a testtel kapcsolatos ideálok alakulástörténetébe foglalva a könyv szorosabb témáját. A harmadik fejezet Nikolett élet-történetén és személyes élményein keresztül láttatja az anorexia nervosa tünetegyüttesét, így az evéssel, illetve étellel kapcsolatos aggodalmakat, a túledzést és az egyéb súlykontrolláló módszereket, valamint a testképzavar okozta gondolkodási és viselkedéses jellemzőket. A könyv gyújtópontja, hogy ebbe a személyes térbe ágyazza a divatipar iránti érdeklődést és a modellé válás folyamatát. Megdöbbentő kapcsolati dinamika tárul fel a modell és ügynökei közt. Bepillantathatunk a szakmai elvárásokba, mérési eljárásokba, csalásokba, és abba, hogy a siker élménye mellé miképp férkőzik a fenyegetettség, továbbá hogyan válik a közvetlen rendszer általi nyomás a betegséget fenntartó tényezővé.

Kutatási szempontból a könyv meghatározó értéke, és a korábbi egyéni perspektívát is bővíti a negyedik fejezet, amely topmodellekkel, divattervezőkkel és ügynökökkel folytatott mélyinterjúkat tartalmaz. A fejezet kitér olyan kérdésekre, mint: „Mit gondoltál gyerekként a modellikedésről? Mikor kezdted, és hogyan reagált a családod? Milyen változásokat vittél vég-